

2023-2025 жылдарға арналған гранттық қаржыландыру жобасы

Жобаның атауы: AP19676663 Субдиффузия теңдеуін шешудің сандық әдістерін локальді емес модельдер үшін құру

ЖТН: 0123PK00705

Жобаның жалпы қаржысы: 97 000 000 тенге

Жоба жетекшісі: М.А.Султанов

Тақырыптың өзектілігі: Аномальды диффузия процесстерінің математикалық модельдері қазіргі күнде бөлшекті-дифференциалдық қисаптағы зерттеулердің маңызды объектісіне айналды. Мұның себебі көптеген физикалық процесстерде аномальды қасиеттердің бар болуы. Локальды емес модельдер көпшілік жағдайларда олардың локальды аналогтарына қарағанда күрделілігі, себебі бөлшекті операторлар локальды емес және процесстің тарихына тәуелділік сипатта болады. Бұл оларды қатаң математикалық талдау және оларды шешудің сандық әдістерін құруда елеулі қиындықтар тудырады. Бөлшекті теңдеулер үшін бастапқы-шеттік есептерді сандық шешуде әрбір уақыттық қабатта барлық алдыңғы қабаттардағы мәліметтерді пайдалану қажет болады. Осындай алгоритмдерді сандық жүзеге асыру бір өлшемді жағдайдың өзінде жеткілікті күрделі және ресурсты болады, ал көпөлшемді есептерге өтуде алгоритмдер күрделілігі елеулі артады. Практикалық маңызды жағдайлардың көпшілігінде бөлшекті модельдерді шешудің аналитикалық әдістері шектеулі болады, немесе мүлдем болмайды. Сондықтан локальды емес модельдер үшін тура және кері есептерді сандық шешудің орнықты әдістерін құру маңызды мәселе болып табылады.

Тақырыптың мақсаты: Кеңістік айнымалы бойынша жалпы локальды емес шеттік шарттармен берілген субдиффузия теңдеуі үшін тура және кері есептерді шешудің сандық әдістерін және есептеу алгоритмдерін құру.

Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер:

1. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен берілген (тұрақты коэффициентті) бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін локальді емес бастапқы-шеттік есептердің қойылымы беріледі және корректілігі бойынша зерттеу жүргізіледі.

2. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен (тұрақты коэффициентті) берілген бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін көзді тіктеу кері есептерінің қойылымы беріледі және корректілігі бойынша зерттеу жүргізіледі.

3. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен (тұрақты коэффициентті) берілген бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін коэффициенттік кері есептердің қойылымы беріледі және корректілігі бойынша зерттеу жүргізіледі.

4. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен берілген (тұрақты коэффициентті) бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін локальді емес бастапқы-шеттік есептерді шешудің есептеу алгоритмдері құрылады.

5. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен берілген (тұрақты коэффициентті) бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін көзді тіктеудің кері есептерін шешудің есептеу алгоритмдері құрылады.

6. Кеңістіктік айнымалы бойынша жалпы түрдегі регуляр шеттік шарттармен берілген (тұрақты коэффициентті) бір өлшемді сызықтық субдиффузия теңдеуі үшін коэффициенттік кері есептерді шешудің есептеу алгоритмдері құрылады.

Зерттеу тобының мүшелері:

№	Аты-жөні	Scopus Author ID	Researcher ID	ORCID	Жобадағы қызметі
1	Султанов Мурат Абдукадырович	57189056487	ABH-5832-2020	https://orcid.org/0000-0002-0068-0996	Жоба жетекшісі, бҒК
2	Садыбеков Махмуд Абдысаметович	16422939300	G-9524-2015	https://orcid.org/0000-0001-8450-8191	бҒК
3	Мисилов Владимир Евгеньевич,	55761334100	AIA-9037-2022	https://orcid.org/0000-0002-5565-0583	жҒК
4	Ashyralyuev Charyuar	55334518800	K-5442-2015	https://orcid.org/0000-0002-6976-2084	жҒК
5	Баканов Галитдин Баканови	6506392367		https://orcid.org/0000-0003-1262-7874	аҒК
6	Сарсенов Бакытбек Темирбекович	57189000031		https://orcid.org/0000-0003-4763-867X	аҒК
7	Туребеков Рауан Жалғасбекұлы	57212445274		https://orcid.org/0000-0002-8410-4119	ҒК
8	Нұрланұлы Еркебұлан	57427705800		https://orcid.org/0000-0003-1557-6857	ҒК
9	Шарафидинов Диарбек Давранұлы				кҒК
10	Абдукадыров Нурдаулет Муратович				лаборант

2023/2024 жылғы күнтізбелік жоспарға сәйкес жарияланған жұмыстардың тізімі (болған жағдайда)

1. С. Ashyralyuev, M. Sadybekov. Source Identification Problem for Multidimensional Reverse Parabolic Equation // Тезисы докладов международной научной конференции «Functional Analysis in Interdisciplinary Applications- FAIA2023», October 02 – October 07, 2023, Turkey, ABSTRACT BOOK стр.27